

застосуванні SWOT-аналізу широко використовують регресивний, варіаційний, дискримінантний, факторний та кластер-аналіз. Застосування того чи іншого методу залежить від рівня шкалування залежних і незалежних змінних, а також змісту явища чи проблеми, що є об'єктом аналізу. Якість проведеного аналізу забезпечує достовірність побудованих прогнозів на його основі.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Будник Л. А.

*Романюк Наталія,
студентка групи РКМ-51*

РОЛЬ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В УМОВАХ РИНКОВИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

Перехід України від планової централізованої економічної системи до ринкової, інтеграція її у світовий європейський простір вимагає запровадження принципово нового організаційно-економічного механізму регулювання праці та її оплати. Він повинен ґрунтуватися на сучасних прогресивних міжнародних стандартах методології та організації фінансового обліку, аналізу, аудиту, статистики, менеджменту, що зумовлює необхідність дослідження й оцінки ефективності організації обліково-аналітичних, аудиторських процесів і визначення основних напрямів їх удосконалення.

Система фінансового обліку, зокрема праці та її оплати, перебуває в процесі реформування відповідно до міжнародних стандартів і поки що недосконала. Значною мірою це пов'язано з тим, що праця як об'єкт обліку, аналізу та аудиту є однією з найскладніших і найвагоміших економічних категорій, оскільки покликана виконувати життєво необхідні для людини відтворювальну, регулюючу, стимулюючу та соціальну функції. На всіх етапах розвитку економіки та суспільства матеріальна винагорода за працю була і залишається надалі найважливішим трудовим стимулом.

У сучасних умовах розвитку економіки та лібералізації соціально-трудова відносин в Україні заробітна плата зазнала значних деформацій та диспропорцій, для більшості населення вона втратила свою відтворювальну та стимулюючу функції і фактично перетворилася на різновид соціальних виплат, не пов'язаних із кількістю, якістю та кінцевими трудовими результатами. При цьому рівень її значно

нижчий порівняно з розвиненими державами світу та країнами СНД. Праця та її оплата як ціннісні орієнтири втрачають своє соціально-економічне призначення, що руйнує основи економічного й соціального розвитку суспільства. Це потребує всебічного моніторингу, аналізу, контролю даного процесу в Україні.

Важливе значення має чітка організація обліково-аналітичної роботи розрахунків з оплати праці на підприємстві, оскільки вона є найбільш відповідальною і трудомісткою. Крім того, на деяких підприємствах мають місце неофіційні позаоблікові нарахування і виплати заробітної плати працівникам без сплати встановлених законодавством податків і платежів. Це вимагає удосконалення існуючих методичних підходів в обліку, аналізі та аудиті з використанням сучасних інформаційних комп'ютерних систем у контексті повної їх гармонізації з міжнародними стандартами обліку й звітності, що сприятиме підвищенню ефективності та поліпшенню роботи обліковців, менеджерів, попередженню можливих зловживань на підприємстві.

Теоретичні, методичні, організаційні, практичні, нормативно-правові та інші аспекти обліку, аналізу, аудиту праці та її оплати в сучасних умовах розвитку національної економіки, формування соціально орієнтованого ринку праці в контексті стандартизації і гармонізації їх з міжнародними вимогами вивчені недостатньо. Насамперед це стосується питань щодо сутності та складових праці як соціально-економічної й обліково-аналітичної категорії, методики та організації фінансового обліку, аналізу, аудиту нарахувань і виплат заробітної плати з використанням сучасних комп'ютерних технологій.

Ефективність праці певною мірою визначається чинною системою оплати праці. Заробітна плата як соціально-економічна категорія, з одного боку, є основним джерелом грошових доходів-працівників, тому її величина, здебільшого, характеризує рівень добробуту всіх членів суспільства. З іншого боку, її правильна організація спонукає працівників підвищувати ефективність виробництва, а отже, безпосередньо впливає на темпи й масштаби соціально-економічного розвитку країни.

Основним джерелом доходів найманих працівників (на їх частку припадає понад 90% зайнятого працездатного населення) є, і залишатиметься заробітна плата, який належить переважаюче значення у мотиваційному механізмі [1,с.27].

У науковій економічній літературі можна зустріти більш, ніж два десятки визначень заробітної плати. Найпоширенішими є визначення

заробітної плати як частки суспільного продукту (національного доходу), що розподіляється за працею між окремими працівниками.

Для повного розуміння сутності заробітної плати слід мати на увазі, що в умовах ринкової економіки вона перестає бути лише задекларованою частиною суспільного продукту, її роль і значення стають набагато вагомішими. Формуючись на межі відносин безпосередньо виробництва і відносин обміну робочої сили, заробітна плата має забезпечувати об'єктивно необхідний для відтворення робочої сили та ефективного функціонування виробництва обсяг життєвих благ, які працівник має отримати в обмін на свою працю.

Заробітна плата є водночас макро – і мікроекономічною категорією, важливою складовою виробництва. Її рівень пов'язаний з потребами працівника і з процесом виробництва, його результатом, бо джерела коштів на відтворення робочої сили створюються у сфері виробництва і їх формування не виходить за межі конкретного підприємства.

Сутність заробітної плати з огляду на її сучасне розуміння можна розглянути принаймні з п'яти позицій.

По-перше, заробітна плата – це економічна категорія, що відображає відносини між власником підприємства (або його представником) і найманим працівником з приводу розподілу новоствореної вартості (доходу). В цьому розумінні доречним є поняття «оплата праці», яка, крім власне заробітної плати, включає і інші витрати роботодавця на робочу силу.

По-друге, заробітна плата – це винагорода або заробіток, обчислений у грошовому виразі, який за трудовим договором роботодавець сплачує працівникові за роботу, яку виконано або має бути виконано. Це загальновизнане визначення, найточніше відповідає терміну «заробітна плата».

По-третє, в умовах ринкової економіки заробітна плата – це елемент ринку праці, що складається в результаті взаємодії попиту на працю та її пропозиції і виражає ринкову вартість використання найманої праці. В цьому розумінні найчастіше вживаються усереднені показники ставок оплати одиниці (наприклад, людино-години) праці певної якості.

По-четверте, для підприємця заробітна плата – це елемент витрат виробництва, і водночас головний чинник забезпечення матеріальної зацікавленості працівників у досягненні високих кінцевих результатів праці.

По-п'яте, для найманого працівника заробітна плата – це основна частина його трудового доходу, який він отримує в результаті реалізації здатності до праці і який має забезпечити об'єктивно необхідне відтворення робочої сили.

Отже, можна зробити висновок, що в сучасних умовах господарювання заробітна плата в Україні повною мірою не виконує жодну із функцій, які впливають з її сутності. В найбільшій мірі це стосується відтворювальної, стимулюючої та соціальної функцій.

Список використаних джерел:

1. Богиня Д.П., Основи економіки праці: навч.пос. / Д.П. Богиня, О.А. Грішнова – К.:Знання-Прес, 2002.-313с.
2. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський управлінський облік: підр. [для студ. спеціальності «Облік і аудит» вищ. навч. закл.] / Ф.Ф. Бутинець, Т.В. Давидюк, З.Ф. Канурна та ін. – [3-тє вид. перероб. і доп.]- Житомир: Рута, 2005. – 480 с.
3. Вареня В. Оплата праці: компенсації / В. Вареня, Л. Гуманян // Дебет-кредит, 2009. – № 40.- С.7.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Данилюк І. В.

*Романюк Ольга,
студентка групи РКзм-51*

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНА МОДЕЛЬ АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

Від того наскільки узгоджені між собою за обсягом і часом різні види грошових потоків значною мірою залежить платоспроможність, фінансова стійкість та поступальність економічного розвитку підприємства. Ефективно організований рух грошових коштів є ознакою високого рівня здійснення фінансового управління діяльністю, адже завдяки йому підвищується ритмічність здійснення операційної діяльності, раціонального використовуються власні фінансові ресурси, прискорюється оборот капіталу підприємства, скорочується потреба у позиченому капіталі, знижується ризик неплатоспроможності, створюються тимчасово вільні грошові активи для здійснення фінансових інвестицій, здатних генерувати додатковий прибуток. Саме тому гро-